

Ljubljana, 3. 6. 2011

Predstavitev projekta »Kazalci okolje – zdravje«

Zaključki

Udeleženci predstavitve projekta »Kazalci okolje - zdravje«, ki je bila organizirana 3. 6. 2011 ob 9h na Agenciji RS za okolje, Vojkova 1b, Ljubljana, soglašamo z naslednjimi zaključki:

1. Udeleženci predstavitve se zavzemamo za integrirano medresorsko izvajanje poročevalskih zahtev Evropske agencije za okolje, Svetovne zdravstvene organizacije ter zahtev, sprejetih na Ministrski konferenci za okolje in zdravje v Parmileta 2010 ter s tem za razbremenitev poročevalskih enot, ki delujejo z istim ciljem – poročanje podatkov o okolju in zdravju (ARSO, IVZ).
2. Udeleženci predstavitve še posebej opozarjamo na nujnost sprejema potrebnih ukrepov za široko ozaveščanje javnosti o zdravju in okolju in za zmanjšanje izpostavljenosti prebivalstva RS okoljskim dejavnikom tveganja za zdravje.
3. Udeleženci predstavitve podpiramo uporabo kazalcev okolje-zdravje za spremljanje izvajanja ukrepov v okviru Strategije RS za zdravje otrok v povezavi z okoljem in Akcijskega načrta za kemijsko varnost otrok v RS, ki sta pripravljena za potrebe izvajanja zavez Parmске deklaracije v Sloveniji.
Strategija RS za zdravje otrok v povezavi z okoljem in Akcijski načrt za kemijsko varnost otrok v RS sta del izvajanja delovnega načrta Medresorske delovne skupine za izvajanje zavez, sprejetih na 5. ministrski konferenci o okolju in zdravju Evropske regije Svetovne zdravstvene organizacije v Parmi leta 2010. Medresorsko delovno skupino je ustanovila Vlada RS. Skupina deluje pod vodstvom državnega sekretarja Ministrstva za zdravje, prim. dr. Ivana Eržena in načrtuje ter usklajuje medresorske dejavnosti v RS na tem področju ter predlaga ustrezne ukrepe.
4. Udeleženci predstavitve podpiramo, da Inštitut za varovanje zdravja v sodelovanju z regionalnimi Zavodi za zdravstveno varstvo ter z Agencijo RS za okolje nadaljuje z aktivnostmi za razvoj kazalcev okolje – zdravje za Slovenijo. Kazalci bodo služili tudi za spremljanje izvajanja ukrepov v okviru obeh zgoraj omenjenih akcijskih načrtov.
5. Udeleženci predstavitve pozdravljamo nadaljnji razvoj kazalcev okolje-zdravje ter njihovo uporabo pri pripravi poročil za splošno javnost (Poročilo o stanju okolja v Sloveniji ter State of Environment Report (SOER) 2015 v EU). Menimo, da je potrebno nadaljnje aktivnosti s področja kazalcev okolja in zdravja voditi v okviru že vzpostavljenega omrežja, kakršno je omrežje Evropske agencije za okolje, EIONET (European Environment Information and Observation NETwork). To ima predvideno nacionalno kontaktno točko za področje okolja in zdravja v okviru omrežja EIONET, katere delovanje je potrebno uskladiti z delovnim programom Evropske agencije za okolje, ki ima jasno opredeljene naloge, cilje in metode delovanja, ter z aktivnostmi projekta SEIS (Shared Environmental Information System), katerega cilj je sistematičen pristop k doseganju čim večjih sinergijskih učinkov.
6. Udeleženci predstavitve podpiramo aktivno sodelovanje Inštituta za varovanje zdravja v aktivnostih Svetovne zdravstvene organizacije za strokovni razvoj in pripravo orodij za monitoring izvajanja zavez Parmске deklaracije ("*Tools for the Monitoring of Parma Conference Commitments*"), s čimer se Slovenija vključuje v mednarodno strokovno razpravo o kazalcih okolje – zdravje.
7. Udeleženci predstavitve pozdravljamo pripravo publikacije ARSO – IVZ z naslovom »Okolje in zdravje v Sloveniji«, ki bo temeljila na uporabi kazalcev okolje-zdravje (predvideno za 2012).

8. Udeleženci predstavitev pozdravljamo napredek, ki je bil z ustanovitvijo Medresorske delovne skupine za izvajanje zavez Parnske deklaracije narejen v medresorskem povezovanju na politični ravni, in ob tem ugotavljamo, da je za strokovni razvoj na tem področju potrebno zagotoviti trajen mehanizem za interdisciplinarno sodelovanje na ravni stroke, ki bo povezal vse vpletene, vključno sanitarno-inženirsko stroko. Predlagamo, da se na strokovni ravni intenzivira povezovanje različnih strokovnjakov in sicer v okviru osrednje referenčne točke za okolje in zdravje na Inštitutu za varovanje zdravja, kot to določa Strategija IVZ.
9. Udeleženci predstavitev smo enotnega mnenja, da je za razvoj področja okolje - zdravje ključno tudi spremljanje izpostavljenosti ljudi in ekosistemov. Slednje je predmet biomonitoringa, ki se izvaja v skladu z 51.a členom Zakona o kemikalijah. Nosilec biomonitoringa je Urad RS za kemikalije. Rezultati biomonitoringa so ključni za učinkovito načrtovanje ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti prebivalstva škodljivim dejavnikom okolja.
10. Udeleženci predstavitev se strinjamo, da Agencija RS za okolje vzpostavi kazalce iz naslova biomonitoringa ter da se organizacija njihovega razvoja vodi preko nacionalne kontaktne točke za kemikalije v okviru omrežja EIONET (European Environment Information and Observation NETWORK), za katero je zadolžen Urad RS za kemikalije.
11. Udeleženci predstavitev ugotavljamo, da je za spremljanje zdravstvene ustreznosti živil, pitne vode, kopalnih voda in predmetov splošne rabe nujno potrebno zagotoviti visoko strokovno in akreditirano delovanje nacionalnega(-ih) neodvisnega(-ih) javnozdravstvenega(-ih) laboratorija(-ev) in v skladu z možnostmi zagotoviti ustrezen obseg inšpekcijskega nadzora.
12. Udeleženci predstavitev ugotavljamo, da se humani biomonitoring aktivno izvaja, ekosistemski pa ne v celoti. Zato predlagamo, da se v okviru medresorske delovne skupine za izvajanje zavez Parnske deklaracije prouči možnost za njegov nadaljnji razvoj in sicer v okviru za to področje pristojnih ministrstev (MOP in MKGP). Ekosistemski biomonitoring je namreč lahko podlaga za načrtovanje humanega biomonitoringa, uporaba rezultatov obeh pa je ključna za izvedbo celovite ocene stanja vpliva onesnaženega okolja na zdravje.
13. Udeleženci predstavitev ugotavljamo, da Slovenija aktivno sodeluje pri mednarodnih aktivnostih vezanih na razvoj kazalcev okolja in zdravja ter pri tem dosega dobre rezultate v smislu kakovosti in učinkovitosti informiranja javnosti o okolju. Udeleženci menimo, da je potrebno nadaljnje intenzivno delovanje v nacionalnih in mednarodnih aktivnostih, za doseganje najboljših rezultatov.
14. Interdisciplinarni pristop različnih strokovnih področij je ključen za celovito obravnavo zdravstveno – okoljskih vprašanj.
15. Udeleženci menimo, da je za nadaljnji razvoj področja okolja in zdravja v prihodnosti potrebno okrepiti tudi proučevanje duševnega zdravja in socialnih determinant zdravja. Ogroženost zdravja je namreč z vidika trajnostnega razvoja lahko posledica tako onesnaženega okolja kot slabega ekonomskega položaja posameznika.

Udeleženci predstavitev soglašamo, da se zaključki predstavitev kazalcev okolje - zdravje uporabijo kot priporočila za nadaljnje delo tako Agencije RS za okolje kot Inštituta za varovanje zdravja ter da njihovo izvajanje takoj podprejo vodilni na pristojnih ministrstvih (MOP, MZ ter MKGP), še posebej pa Medresorska delovna skupina za izvajanje zavez Parnske deklaracije v Sloveniji.

Zaključki so bili prebrani in komentirani ob koncu predstavitev kazalcev okolje – zdravje, 3. junija 2011.